

Fotograaf: Erik van der Elsen

Erik is zeer creatief en productief bezig geweest met deze opdracht. Hij stuurde drie foto's op. We beginnen met de mozaïekfoto. Dit is kennelijk een videovergadering van Erik met collega's aan het werk. Op de achtergrond zien we bij de collega's vergelijkbare witte wanden met wat elementen: schilderijen, deur, kast, e.d. Maar wat zien we eigenlijk bij Erik op de achtergrond? Dat is een spannende deur: de kleur en daarop een zwarte illustratie. Daar tegen komt Erik serieus afstekend naar voren. Rondom zien we de knoppen van het programma op het computerscherm. Foto 2 laat Erik zien die vanuit zijn laptopscherm wordt verlicht. Het appeltje met de bekende hap er uit pontificaal middenonder. Opvallend is de zeer geconcentreerde blik van Erik en natuurlijk het effect van dat sterke licht van onderaf. We zien daardoor de baardharen heel duidelijk afgetekend en lijken die wat langer dan we gewend zijn dankzij het verplicht binnenzitten? Foto 3: Waren de vorige twee foto's verrassende invallen te noemen, dat geldt voor deze foto zeker ook. Hier waren twee fototoestellen voor nodig. Daar is goed over nagedacht: eerst de opstelling maken, zodat hij zelf precies goed in het beeldscherm achterop zou staan en dan een tweede toestel zodanig opstellen dat dit plaatje gemaakt kon worden. Leuke foto met opvallende selectieve scherpstelling. Kamer en persoon zijn (onscherp) nog wel te zien.

Foto 1: We kijken nu mee op de computer. Een nieuwe manier van werken in deze tijd met het Corona Virus. Er wordt gebruik gemaakt van een video-conferencing programma. Waarschijnlijk een vergadering met zo'n 15 personen. We kijken mee in de huiskamers van verschillende deelnemers. Bij de meesten is dit het standaardplaatje: stukje muur, schilderijtje. Alleen bij de fotograaf zelf is het beeld wat dominanter: een donker Een mooi beeld van deze bijzondere tijd.

Foto 2: Een mooi zelfportret achter de computer. De donkere blouse, computer en achtergrond zorgen voor een rustig beeld. Het enige licht valt op het logo van de computer en er valt licht op de onderkant van het gezicht van het beeldscherm. Het hoofd is aangesneden en de geportretteerde kijkt absoluut niet op (van zijn werk).

Foto 3: Een foto over het maken van een zelfportret. Er is bij deze foto gebruik gemaakt van een groot diafragma, gezien de beperkte scherptediepte. De afbeelding van het scherm van de camera is vlijmscherp, waardoor dit plaatje ons veel meer informatie geeft over de ruimte waarin deze foto is genomen dan dat we uit de ruimte zelf kunnen halen.

Fotograaf: Marc Peterse

Het is een kleine serie geworden van 4 beelden. Elke foto is een uitsnede van een tafereel dat betrekking heeft op het ritueel van na het opstaan: douchen, scheren, wegen, e.d. Elke foto laat net voldoende zien om je een beeld te vormen van de handelingen: foto 1 (goed kijken): er is nog voorraad toiletpapier; foto 2: er wordt nat geschoren; foto 3: de weegschaal is van glas, maar wat is het gewicht precies? (ik schat 83,9kg); Foto 4: het zeepbakje met poetsgereedschappen. Je ziet dat dit een zelfportret is dat wel verhullend lijkt (immers steeds heel kleine stukjes), maar toch een stuk prijsgeeft van het leven van de maker.

Alle foto's zijn vierkant en in alle foto's is de ondergrond gelijk. Deze keuzes maken dat er niet alleen inhoudelijk, maar ook visueel een verbinding is tussen de vier foto's.

Deze werkwijze/beeldtaal was ook te zien in de serie die Marc maakte voor het thema "bevrijding".

Een serie van 4 foto's die heel goed bij elkaar passen. Ze laten het ochtendritueel van een man zien: naar het toilet, scheren, even op de weegschaal, en even een zeepje pakken. De vloer van de badkamer zorgt voor een mooi gelijkmatige achtergrond. Alle foto's zijn sterk aangesneden, waardoor er ook nog wat te raden over blijft (wat is het eerste getal van de weegschaal?). Dit zelfportret toont geen emotie, maar is een mooie registratie van het begin van de dag.

Fotograaf: Agaath de Kruijf

Agaath heeft twee foto's ingestuurd. Aan de foto's kun je niet zien dat het Agaath is die is afgebeeld, want het zijn schaduwbeelden. Dat scheidt het gebruik van statief en zelfontspanner. In het ene beeld staat de schaduw met een hand aan het hoofd en er is dichterbij ingezoomd. Op de andere foto is een deel van de omgeving mee in beeld opgenomen. We zien daar een hut van takken en zowaar ook nog een fiets. Deze foto vertelt meer dan de ingezoomde (is technisch ook beter afgewerkt) en heeft daarom ook mijn voorkeur. Net als de foto van de benen van Johan is dit een foto die duidelijk leesbaar is. Het is een herkenbare situatie: je eigen schaduw verleidt je gemakkelijk tot het maken van een foto. Het aardige van de foto met boomhut is het feit dat je er ook nog een verhaaltje aan kunt koppelen. Ik denk dat die fiets van Agaath is en dat ze met haar kleinkinderen hier een poosje is geweest. De hut is door die kinderen gemaakt en daar zijn natuurlijk foto's van gemaakt en dan valt op dat je zelf ook in beeld bent als schaduw: knippen dan.

De linker foto straalt vooral een heel warme dag uit: Harde kleuren en schaduwen, verspreid staande grassprietjes en veel dorheid. De fotograaf houdt de camera voor het hoofd. In de schaduw zien we wat steentjes (?) en graspolletjes. Zelfs de schaduw is niet overal even donker, net of het zand van tevoren nog nat is geweest.

In de rechter foto is wat meer te zien. Er zit wat meer kleur in, en behalve de grond is ook nog een deel van de omgeving te zien. We zien een fiets en we zien wat takken tegen een boom staan. Jongeren die een soort van hut hebben gebouwd? Het lijkt een foto van iemand die in deze tijd een luchtje is gaan scheppen op de fiets.

Fotograaf: Ria van Plateringen

Ook hier een verhullend zelfportret. Je kunt niet zien van wie die hand is. Ook deze foto vertelt een verhaaltje: We hebben te maken met maatregelen vanwege de corona. Dat betekent zoveel mogelijk binnenblijven en de foto laat zien waar we dan veel tijd voor hebben. Het lezen van de krant (duidelijke teksten in de foto uitgesneden) en koffie.

Leuke opbouw van de foto: de geometrische figuur van dat krantenstuk aan de linkerkant met diagonaal van linksonder naar omhoog. De hand rechtsonder met een tegenbeweging. Dan de verticale donkere figuur van de beker voor het evenwicht en naar rechts de doorkijk naar bloempot en venster. En we weten nu dat in huize Van Plateringen de Trouw wordt gelezen.

Een duidelijk beeld van iemand die in Coronatijd de krant aan het lezen is. Kopje koffie erbij. Het lijkt erop of deze persoon alle tijd van de wereld heeft; de foto straalt een bepaalde rust uit, mede door de kleurtonen. Het woord "quarantaine" is op dit moment voldoende om aan te geven waar deze foto om draait. Een mooie, rustige foto met een duidelijke boodschap.

Fotograaf: Simone Kuijt

Veel van de ingestuurde zelfportretten laten de persoon niet echt in beeld zien, maar bv. de schaduw, een stukje van het lichaam, of een spiegeling. Simone heeft een heel originele manier gekozen: een tekening van een gezicht op de hand die haar eigen gezicht afdekt. Toch zag ik direct dat de foto van Simone was, dus er is nog net voldoende om haar te herkennen, als je haar tenminste kent natuurlijk. Als je goed kijkt, zie je dat het gezicht op de hand niet vriendelijk kijkt. In combinatie met de houding spreekt er dan een zekere afweer uit: "tot hier en niet verder", of "ik wil met jou niet in contact komen".

De foto is helder qua opzet: egale, lichte achtergrond. Driehoekige compositie, geen schreeuwerige kleuren. Scherpste: prima. Het licht komt van rechts en is op de pols (en gedeeltelijk op de mouw) overstraald. Dat stoort trouwens niet.

Hoeveel opnames waren nodig om het zo te krijgen dat rondom de hand overal nog haren in beeld bleven?

Erg fijne foto.

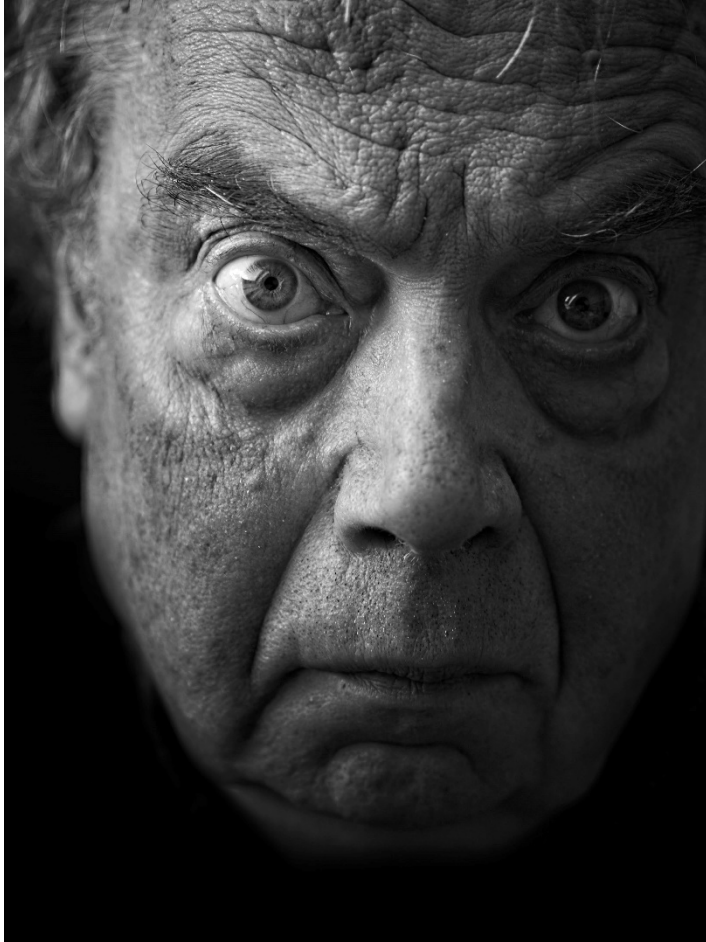
Een origineel zelfportret. Eenvoudig en doeltreffend in opzet: de fotograaf staat voor een witte muur en houdt één hand voor het gezicht. Op haar handpalm een gezicht getekend. Niet vrolijk, niet boos, voor mij redelijk neutraal. De hand is perfect gepositioneerd: De handdos zorgt ervoor dat het gezicht op de hand mooi wordt omlijst. De fotograaf laat op deze foto haar ware gezicht niet zien. De hals van het nieuwe gezicht toont een sieraad: de aftekening van een zojuist afgedaan horloge of armband.

Fotograaf: Johan van Oostindiën

We zien op deze langwerpige staande foto de benen van een sporter vanuit het oogpunt van de persoon in kwestie. Aan de basis van de foto zie je twee donkere broekspijpen, waardoor de foto aan die kant een goede basis heeft. De benen steken aan de andere kant in heel gekleurde sportschoenen. Dat helle groen is de opvallendste kleur in de foto. De ondergrond bestaat uit tegels in een diagonaal verband met hier en daar een plukje gras. De foto hoort bij de verhullende zelfportretten: je kunt niet zien wie hier zichzelf heeft afgebeeld. Toch vertelt de foto wel iets over die persoon: het is kennelijk een (langeafstands)loper. Het is een overzichtelijke compositie, snel te overzien (niet complex) en een heldere foto (snel te begrijpen).

Een duidelijke foto: We zien een sporter in een korte zwarte broek (het zal dus wel redelijk mooi weer zijn) met groen-zwart gekleurde (loop?)schoenen. Dit is het enige kleurrijke in de foto. Voor de achtergrond is gekozen voor tegels die bewust diagonaal in het beeld lopen. Grappig detail is dat in het grijze beeld bovendien de foto weer een paar stukjes groen zorgen voor het doorbreken van het overigens strakke voegenpatroon.

Fotograaf: Jaap Karsten

Hier is geen sprake van afdekking of verhulling van het zelfportret. Dit is een uiterst krachtige foto. Dat zit hem in de bewerking: stevige gradatie, hoog contrast en scherpte. Het licht dat genadeloos alle plooien en rimpels laat zien. En natuurlijk de nabijheid en de uitdrukking van de persoon. Je staat in een heel direct contact. Er is gekozen voor een onorthodoxe kadrering, waarbij aan de rechterkant ook een smal reepje van het gezicht is aangesneden. Daar zouden we op een clubavond lekker over kunnen debatteren. Wat mij betreft past het uitstekend bij de aard van dit portret: geen salonportret dat perfect en harmonisch moet overkomen, maar een rauw portret.

In zijn eerdere werkzame bestaan was Jaap leraar en je kunt je voorstellen dat de leerlingen veel ontzag hadden voor hem!

Een indringend portret. In niets heeft de fotograaf geprobeerd zich mooi af te beelden. Alle details van het gezicht zijn zichtbaar en geven de foto, samen met het grote contrast een grote dramatiek. De ogen zijn opengesperd en behalve het gezicht (dat ook nog sterk aangesneden is) is er niets zichtbaar. Zelfs de hals is al geheel zwart. De blik doet angstig aan, net of de fotograaf bang is voor wat komen gaat.

Fotograaf: Lisanne van den Brandhof

Ook het zelfportret van Lisanne is onverhuld. Zij laat zich hier op een heel andere manier zien dan de foto die Jaap van zichzelf maakte. Dit is een vriendelijk portret: zachtvaardig met een glimlach naar ons, de kijkers. Dat zachte zit ook in de bewerking: nergens de ongenadige scherpste, zoals Jaap die gebruikte. Qua compositie is het hoofd aan de linkerkant geplaatst en een struik rechts, in de onscherpte gehouden, als achtergrond. Dat werkt mooi. De planken van de schutting vallen (gelukkig) achter het hoofd weg. Het licht komt van links en, zoals vaak bij portretten, wordt daardoor de hand overbelicht. Aangezien een hel lichte plek de meeste aandacht trekt in een foto, gaat je blik daar steeds weer naar toe. Een beetje plaatselijk doordrukken zou dat kunnen verhelpen. Het fijne aan het portret is die blik die je gevangen houdt en heel open contact maakt met de beschouwer. Net als in het echt...

Een vriendelijk portret. De fotograaf heeft zichzelf in de tuin in beeld gebracht. De fotograaf staat niet in het midden, maar heeft het beeld aan de rechterzijde meer ruimte gegeven die wordt ingevuld door het groen tegen de schutting. Dit (onscherpe) groen contrasteert mooi met de kleding en het haar die hierdoor wat meer in het oog springen. De foto is omgezet in zwart wit, in zachte tinten, wat bijdraagt aan de sfeer van de foto. De blik is vriendelijk, maar wellicht ook een beetje verveeld. Dit wordt nog versterkt door het steunen op de arm. Net of de fotograaf wil zeggen: dit heeft nu lang genoeg geduurd, ik wil weer terug naar de 'normale' wereld.

Fotograaf: Annelies Barendracht

Wat een sfeervol beeld! Low key: alles heel donker met een paar lichte plekken. En die lichte plekken vertellen het verhaal van dit zelfportret.

De muziek op de standaard, het bespelen van de fluit. Exact aangelicht wat we moeten zien: de ogen gericht op het papier; de vingers van de hand duidelijk niet in het gelid vanwege een bepaalde greep; aan de stand van de lippen en de aanzet op de fluit kun je zien dat het een dwarsfluit is. Door deze low key opname is alles gericht op de essentie en zijn er geen storende zaken verder in beeld. De opbouw is fraai van linksonder naar rechtsboven: een diagonale lijn.

Een mooie low key opname. Er straalt rust uit van deze foto. Een dwarsfluit, bladmuziek en een gezicht van iemand die dit vaker heeft gedaan. Een eenvoudige belichting die de randen van het bladmuziek en de hand van de muzikant mooi aanlicht. Door de houding van de arm wordt je meegetrokken het gezicht in. Een sfeervolle opname!

Fotograaf: Rob van Geel

Zelfportret in coronatijd: we moeten zoveel mogelijk binnenblijven. Dit is geen portret dat om een esthetische reden is gemaakt. Het is nl. een veelzeggend portret: er spreekt het verlangen uit om naar buiten te gaan, terwijl dat nu wordt afgeraden voor risicogroepen. Buiten waar het mooi weer is en de vrijheid (een pimpelmees als vrije vogel is er symbool van). Het portret (de persoon) is in een spiegeling gevangen en die spiegeling verbindt weer het binnen en buiten met elkaar: Binnen: de boeken waar nu tijd voor is om te lezen. Buiten: de vogel met voedertafel en voedersilo, bloemen en struiken. En het is duidelijk op te maken uit de blik van Rob: "ik wou dat ik net als die vogel kon gaan en staan waar ik wilde".

Een mooie tegenstelling. Het beeld roept een sfeer op. De fotograaf die binnen zit en kijkt naar een vogel in vrijheid. De vogel onscherp in beeld gebracht, zodat niet al onze aandacht daarop wordt gericht, maar onze aandacht vrij gelijkmatig naar fotograaf en vogel gaat. Het kijken naar de vogel is bijna een staren geworden, net of de fotograaf erop wacht ook naar buiten te mogen gaan. Er spreekt bijna een jaloezie uit zijn blik. Een mooie foto met een voor mij duidelijke boodschap.

Fotograaf: Liesbeth Beerling

In het rijtje min of meer verhullende zelfportretten past deze fraaie spiegeling natuurlijk goed. Hier is de persoon nog wel goed te herkennen. Door de spiegeling is er een samenspel tussen de persoon en enig gebladerte en glimlichtjes op het glas. Er zitten hele fraaie stukken in de foto. Bv. rechtsonder de schouderpartij met die mooie rimpels in de stof (voelbaar scherp gefotografeerd). Ook het rechterbovengedeelte met wat golving in het gebladerte en de bebouwing in de achtergrond: fraai. De lichte strook haar links in het midden is ook een mooi element. Het gezicht omhoog, met de ogen dicht, genietend van de warmte van het zonlicht: prima pose. Wat enigszins stoort zijn een paar lichtplekjes op de verkeerde plaats. Vooral op het puntje van de neus: trekt aandacht en vertekent de neus (op de mond ook, maar minder storend).

Fraai portret, voelbaar qua beleving met één plekje dat om een kleine kloonactie vraagt.

Ook hier zien we een fotograaf aan het werk met reflecties. Het feit dat de lijnen niet recht doorlopen doet vermoeden dat we te maken hebben met reflectie in water. Dat zou ook de lichtpuntjes linksonder kunnen verklaren. Er is een groot contrast in de helderheid van de foto. De linkerschouder is mooi uitgelicht, terwijl de rechterschouder overloopt in vaagheid. De fotograaf kijkt niet in het beeld, maar lijkt omhoog te kijken, het gezicht in de zon. De lucht is blauw en de bomen worden groen. Een lentebeeld waar je de warmte in meevoelt.

Fotograaf: Noortje de Vries

Ook Noortje heeft voor een spiegeling gekozen. Verrassend is de ondergrond: waar kijken we eigenlijk naar? Is dit een mozaïek van stukken geglazuurde tegels? Is daar eerst driftig gepoetst om het spiegelen vermogen op te krikken? Maar, nee, dat kan niet. Het gezicht van Noortje wordt in verschillende fragmenten weergegeven en die fragmenten overlappen elkaar gedeeltelijk. Het is dus geen spiegelen vlakke ondergrond. Als ik Noortje niet verdenk van ingewikkelde Photoshop-bewerkingen (en daar verdenk ik haar niet van), zou dit wel eens een kunstwerk kunnen zijn in een museum, of ergens in een buitenruimte (Gaudi?). Als je aan de rechterkant een stuk zou wegsnijden (die donkere driehoek) en dan noodgedwongen links ook een smal reepje, komt het prettige gezicht van de fotograaf beter tot zijn recht als zelfportret en spreekt tegelijkertijd de fascinerende achtergrond nog wat meer. Je ziet dan in de blik van Noortje dat zij vol bewondering naar dit kunstwerk kijkt.

Een kunstzinnig stukje werk; Veel kleine vlakken in goud en zwart tinten met in het midden het portret. Ook dit portret is in vlakken verdeel, maar blijft herkenbaar. Ondanks de fragmenten kijkt de fotograaf je aan. De vlakjes aan de rechterkant zijn overwegend wat donkerder van kleur waardoor het bijna lijkt of er een soort muur vanaf rechts in het beeld loopt (deze vlakjes lopen ook in een lijn van rechtsonder naar linksboven. Het blijft de vraag hoe en waar deze foto gemaakt is. Is hier sprake van veel fotoshop werk of juist van een goed gekozen locatie (waar vind je dit?). Een fascinerend zelfportret!